

Тетяна БОКОЧ,

orcid.org/0000-0002-5891-0256

викладач кафедри прикладної лінгвістики
Ужгородського національного університету
(Ужгород, Україна) *tetiana.bokoch@uzhnu.edu.ua*

ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ДЛЯ ФАХІВЦІВ-ЛІНГВІСТІВ: СУЧАСНІ ПІДХОДИ ТА ВИКЛИКИ

У сучасному світі, орієнтованому на глобалізацію та інновації, використання інформаційних технологій (ІТ) у навчанні іноземних мов стає важливим елементом підготовки всіх фахівців, і зокрема, фахівців-лінгвістів. Ця стаття розглядає ключові аспекти впровадження технологій у процес навчання та звертає увагу на важливість адаптації навчального процесу до вимог сучасного ринку праці.

Однією з головних переваг використання ІТ у навчанні є зручність та доступність. Інтерактивні платформи та онлайн-ресурси дозволяють студентам навчатися в будь-який час і з будь-якого місця, забезпечуючи гнучкість навчального процесу. Це особливо важливо для студентів, які можуть поєднувати навчання з роботою чи іншими зобов'язаннями.

Ігрові технології стають ефективним інструментом у навчанні мов. Вони стимулюють інтерес студентів та дозволяють їм вивчати мову в захоплюючий спосіб. Граючи, студенти отримують можливість вдосконалити свою граматику, лексику та навички вимови.

Ще однією перевагою є використання штучного інтелекту для індивідуалізованого навчання. Системи аналізу мови можуть надавати персоналізовані рекомендації, допомагаючи студентам у подоланні індивідуальних труднощів та вдосконаленні їхніх мовних навичок.

Незважаючи на ці переваги, існують виклики, які супроводжують впровадження інформаційних технологій у навчання іноземних мов. Найбільш важливим є необхідність підготовки викладачів до ефективного використання технологій у навчанні. Вони повинні мати достатні навички та компетенції для інтеграції новітніх засобів у навчальний процес.

Обмежений доступ до Інтернету може стати перешкодою для студентів, особливо тих, які навчаються в регіонах з поганим покриттям мережі. Забезпечення технічною базою також може бути витратним завданням для навчальних закладів.

Ключові слова: *інформаційні технології, навчання іноземних мов, фахівці-лінгвісти, штучний інтелект, ігрові технології, впровадження технологій у навчання.*

Tetyana BOKOCH,

orcid.org/0000-0002-5891-0256

Lecturer at the Department of Applied Linguistics
Uzhhorod National University
(Uzhhorod, Ukraine) *tetiana.bokoch@uzhnu.edu.ua*

IMPLEMENTATION OF INFORMATION TECHNOLOGIES IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES FOR LINGUISTS: MODERN APPROACHES AND CHALLENGES

In today's world, which is focused on globalization and innovation, the use of information technology (IT) in foreign language teaching is becoming an important element in the training of all professionals, including linguistics. This article examines key aspects of implementing technologies in the educational process, emphasizing the importance of adapting the learning process to the demands of the contemporary job market.

One of the primary advantages of utilizing IT in education is the convenience and accessibility it offers. Interactive platforms and online resources enable students to learn at any time and from anywhere, providing flexibility in the learning process. This is particularly significant for students juggling education with work or other commitments.

Game-based technologies prove to be an effective tool in language education. They stimulate students' interest and allow them to explore the language in an engaging manner. Through gameplay, students have the opportunity to enhance their grammar, vocabulary, and pronunciation skills.

Another advantage lies in the application of artificial intelligence for personalized learning. Language analysis systems can provide tailored recommendations, assisting students in overcoming individual challenges and refining their language skills.

Despite these advantages, there are challenges associated with the integration of information technologies into foreign language education. The most critical is the need to train educators effectively in utilizing these technologies. Educators must possess sufficient skills and competencies to integrate cutting-edge tools into the teaching process.

Limited internet access can pose a hindrance for students, particularly those studying in regions with poor network coverage. Providing the necessary technical infrastructure can also be a costly endeavor for educational institutions.

In conclusion, the implementation of information technologies in teaching foreign languages is an integral part of preparing modern linguistics professionals. By addressing challenges and maximizing advantages, an effective learning process can be established that aligns with the requirements of the contemporary job market and contributes to the development of students' language competencies.

Key words: *information technologies, teaching foreign languages, linguistics professionals, artificial intelligence, game-based technologies, technology integration in education.*

Постановка проблеми. Сучасний світ вимагає від фахівців-лінгвістів не лише високого рівня мовної компетентності, але й володінням передовими інформаційними технологіями. Впровадження інновацій у навчальний процес є необхідністю, адже це дозволяє підготувати висококваліфікованих фахівців, готових вирішувати сучасні завдання міжнародного співробітництва та комунікації. У цьому контексті використання інформаційних технологій у навчанні іноземних мов стає ключовим аспектом підготовки фахівців-лінгвістів.

Важливість і необхідність впровадження ІТ у навчання іноземних мов обґрунтовується міжнародними експертами і вченими. ІТ торкаються всіх сфер діяльності людини, але, мабуть, найбільш сильний позитивний вплив вони мають на освіту, оскільки відкривають можливості впровадження абсолютно нових методів викладання і навчання. Використання інформаційних технологій в освіті дозволяє здійснити якісні зміни в системі загальноосвітнього і професійно-орієнтованого навчання.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Протягом останнього періоду в Україні було проведено ряд наукових досліджень, які присвячені даній проблемі. Педагогічні та теоретичні аспекти використання інформаційних технологій у навчальному процесі були досліджені у працях таких авторів як Б.Б. Беседін, Ю.В. Горошко, Ю.О. Жук, В.І. Загвязінський, В.М. Монахов, С.А. Раков, Ю.С. Райський та інших. Питання впровадження інформаційних технологій в освітній процес навчальних закладів також отримало відображення у роботах Н.Апатової, В.Бикова, М.Кадемїї, В.Науменко. Проблеми використання інформаційних технологій у навчанні іноземних мов учнів та студентів розглядаються у працях Є.Г. Азімова, М.В. Кларіна, Л.І. Морської, Е.Л. Носенко, Є.С. Полат, П.І. Сердюкова та ін.

Мета статті полягає в аналізі та узагальненні сучасних підходів до використання інформацій-

них технологій у процесі навчання іноземних мов для фахівців-лінгвістів.

Виклад основного матеріалу. Зручність та доступність сучасних освітніх технологій стають неоціненним ресурсом для студентів у всьому світі. Інтерактивні платформи, мобільні додатки та онлайн-курси революціонізують спосіб навчання, забезпечуючи високий рівень гнучкості та персоналізації.

Однією з основних переваг є можливість отримати освіту в будь-який час та з будь-якого місця. Студенти не обмежені графіком та фізичним розташуванням університету. Це дозволяє їм гармонійно поєднувати навчання з іншими аспектами життя, такими як робота, сім'я та особисті інтереси. Замість того, щоб приходити на заняття у визначений час, студенти можуть самостійно обирати оптимальний графік навчання, що підвищує їх продуктивність та знижує стрес (Гарбич-Мошора 2013: 67).

Інтерактивні платформи дозволяють персоналізувати процес навчання, враховуючи індивідуальні потреби та рівень знань кожного студента. Адаптивні тести та завдання допомагають визначити слабкі місця та сприяють більш ефективному засвоєнню матеріалу. Це робить навчання більш ефективним та цікавим.

Мобільні додатки додають ще один рівень зручності, дозволяючи студентам носити свої навчальні матеріали та завдання завжди з собою. Вони можуть вивчати матеріали в метро, на перерві на роботі або навіть під час подорожі. Це підвищує доступність освіти для тих, хто має зайнятий графік або пересувається багато.

Усі ці інновації в освіті роблять процес навчання більш індивідуалізованим, ефективним та доступним для всіх бажаючих набути знань. Зручність та гнучкість, які надають ці технології, допомагають студентам розвивати свої навички та отримувати якісну освіту, незалежно від їхнього місцезнаходження та розкладу (Осадчий 2015: 47).

Ігрові технології у навчанні іноземних мов відкривають перед студентами захопливий світ, де навчання стає цікавим та ефективним. Використання ігрових елементів в освіті дозволяє студентам не лише отримувати нові знання, а й насолоджуватися процесом навчання.

Однією з ключових переваг є стимулювання зацікавленості студентів. Граючи, вони входять у віртуальний світ, де вивчення мови стає захопливою пригодою, а не рутинною задачею. Ігри можуть імітувати реальні ситуації, де студентам доводиться використовувати іноземну мову для вирішення завдань, що сприяє поглибленню їхнього розуміння та використання мови.

Завдяки ігровим технологіям в навчанні мов, студенти можуть взаємодіяти з навчальним матеріалом у формі гри, використовуючи елементи суперництва, колективної гри або індивідуальних завдань. Це сприяє розвитку комунікативних навичок та підвищує мотивацію до вивчення.

Більше того, ігрові технології у навчанні іноземних мов розвивають критичне мислення та пробуджують творчий потенціал студентів. Гравець повинен застосовувати свої мовні знання в нестандартних ситуаціях, що сприяє глибшому засвоєнню матеріалу та розширенню лінгвістичного діапазону.

Використання штучного інтелекту (ШІ) в освіті відкриває нові перспективи для студентів, дозволяючи їм персоналізувати свій навчальний процес і поліпшувати мовні навички за допомогою інтелектуальних систем аналізу мови. Ці технології спрощують та покращують навчання, забезпечуючи студентам ефективніші результати у вимові, лексиці та граматиці.

Однією з ключових переваг використання ШІ є індивідуалізований підхід до кожного студента. Системи інтелектуального аналізу мови можуть оцінити рівень знань кожного студента та визначити його індивідуальні потреби. На основі цього аналізу програми можуть створити персоналізовані навчальні плани, надаючи завдання та вправи, які відповідають конкретним слабким місцям студента.

У вивченні іноземних мов важливо враховувати вимову. Системи ШІ можуть аналізувати вимову студентів, надаючи негайний зворотний зв'язок та корекції. Це допомагає студентам вдосконалювати свою вимову та розуміння звуків мови, що є ключовим елементом мовного вивчення.

Використання штучного інтелекту в освіті зробило можливим створення інноваційних та ефективних методів вивчення мов, покращуючи якість навчання та сприяючи індивідуальному розвитку

студентів. Це підсилює роль технологій у сучасній освіті та робить процес вивчення мов більш доступним та ефективним.

Віртуальна реальність (VR) відкриває перед нами захопливий світ, де можливості навчання мов розширюються завдяки створенню іммерсивного середовища. Використання VR технологій в освіті надає студентам унікальну можливість взаємодіяти з мовою у віртуальних реальних ситуаціях, що підвищує їхню навичку та впевненість в мовленні.

Однією з головних переваг використання VR є можливість створення іммерсивних навчальних сценаріїв. Студенти можуть потрапити у віртуальне оточення, де мова використовується в реальних ситуаціях, таких як магазин, аеропорт, готель чи навіть непередбачувані ситуації. Це дозволяє студентам адаптувати свої навички до різних сценаріїв і розвивати мовні компетенції в реальних умовах.

Крім того, VR може бути використана для підвищення вимови та наголосу. Студент може слухати віртуальних співрозмовників і намагатися адаптувати свою вимову до носіїв мови в режимі реального часу, що допомагає вдосконалити артикуляцію та фонетику (Гарбич-Мошора 2010: 12).

Інформаційно-комунікаційні технології здатні залучати до процесу навчання, робити з пасивних слухачів активних діячів; стимулювати пізнавальний інтерес до навчання та дисциплін в цілому; надавати навчальній роботі проблемний, творчий чи дослідницький характер, індивідуалізувати процес навчання і розвивати самостійну діяльність студентів (Герасименко).

Вивчення мов та впровадження новітніх технологій у сферу освіти відкривають перед сучасними педагогами та студентами безмежні можливості. Проте, разом із цим приходять виклики та перешкоди, які вимагають уважної уваги та творчого підходу до їх вирішення.

Однією з головних проблем є баланс між традиційними методами викладання та новітніми технологіями. Важливо враховувати, що не у всіх ситуаціях технології можуть замінити людський вплив та інтеракцію. Також, існують питання безпеки та конфіденційності даних у віртуальному просторі, що стає актуальним у зв'язку з розширеним використанням онлайн-платформ та електронних засобів навчання.

Ще однією важливою темою є доступність новітніх технологій для всіх шарів суспільства. Нерівномірний розподіл ресурсів може створити прірву у доступі до високотехнологічних засобів навчання, що може призвести до нерівності в

можливостях отримання якісної освіти (Впровадження).

Необхідність впровадження інформаційних технологій в освітній процес вимагає не тільки готовності студентів, але й підготовленості викладацького корпусу. Багато викладачів можуть відчувати певну нестачу компетентності у використанні новітніх технологій, оскільки це вимагає вивчення нових навичок та пристосування до швидкозмінюваного технологічного середовища.

По-перше, деякі викладачі можуть відчувати невпевненість у своїх знаннях щодо інформаційних технологій, що може гальмувати їхню готовність до ефективного впровадження цих інструментів у навчальний процес. Переходити від традиційних методів до використання електронних ресурсів та онлайн-інструментів може стати значущим викликом для тих, хто не має достатньої підготовки.

Для вирішення цієї проблеми важливо надавати викладачам можливості для професійного розвитку та навчання. Спеціальні курси, семінари та тренінги з використання сучасних технологій в освіті можуть забезпечити викладачам необхідні навички та знання. Важливо визнати їхню потребу у підтримці та створити сприятливе середовище для вдосконалення їхніх компетенцій.

Крім того, важливо підкреслити, що вивчення інформаційних технологій – це постійний процес, і викладачі можуть отримувати підтримку та ресурси для навчання протягом всієї своєї кар'єри. Залучення доцентів у групи обміну досвідом та створення спільних проєктів може сприяти обміну знаннями та взаємній підтримці в середовищі, де викладачі вчать разом із своїми студентами.

Доступ до Інтернету стає ключовим аспектом сучасної освіти, однак у багатьох регіонах світу зберігається серйозна проблема обмеженого доступу до цієї важливої ресурсної платформи. Це обмеження може бути пов'язане з технічними обмеженнями, відсутністю інфраструктури або політичними обставинами.

У таких умовах впровадження онлайн-технологій в освітній процес стає викликом. Студенти та викладачі, що мешкають або працюють у таких регіонах, можуть стикатися з труднощами отримання доступу до необхідних навчальних ресурсів, участі в віртуальних класах чи використання інтерактивних онлайн-платформ.

Недостатня інфраструктура та низька швидкість Інтернет-з'єднання можуть впливати на якість відтворення відео, завантаження важких файлів та здійснення інших онлайн-активностей,

що вимагають стабільного інтернет-з'єднання (Середа та ін. 2019: 56).

Ще однією проблемою є відсутність доступу до сучасних технічних засобів серед широких верств населення. Багато людей, зокрема у сільських районах або країнах із низьким рівнем розвитку, можуть не мати можливості власноруч придбати та обслуговувати комп'ютери чи смартфони для забезпечення нормального використання онлайн-ресурсів.

Вирішення цих проблем вимагатиме комплексного підходу, включаючи розвиток інфраструктури, забезпечення доступу до сучасних технічних засобів та впровадження соціальних та політичних ініціатив. Освітній сектор та міжнародні організації можуть сприяти цьому процесові, спрямовуючи зусилля на створення умов для рівного доступу до якісної освіти для всіх.

Вартість технічних засобів є значущою та важливою складовою впровадження сучасних технологій у навчальний процес, але вона також може виявитися суттєвою трудностю для навчальних закладів, особливо тих, які мають обмежений бюджет. Забезпечення класів та студентів необхідною технічною базою потребує значних витрат на придбання та обслуговування обладнання (Інформаційні).

Однією з основних проблем є вартість комп'ютерів, планшетів, ноутбуків, а також необхідних аксесуарів, таких як принтери, сканери чи цифрові дошки. Для налагодження зручного та ефективного навчання необхідно, щоб кожен студент мав доступ до технічного забезпечення, що може створити значний тиск на фінансові ресурси навчального закладу.

Важливим аспектом також є обслуговування та підтримка технічної інфраструктури. Це включає в себе витрати на оновлення програмного забезпечення, технічну підтримку, антивірусні заходи та безпеку даних. Перевірка та регулярне обслуговування технічних засобів також вимагає витрат, які важко передбачити у бюджеті. Навчальні заклади також повинні враховувати витрати на навчання викладачів та іншого педагогічного персоналу з ефективного використання новітніх технологій. Це включає в себе витрати на проведення тренінгів, семінарів та розвиток педагогічних матеріалів.

Вирішення проблем, які виникають при впровадженні інформаційних технологій у навчання, вимагатиме спільних зусиль та стратегічного планування. Співпраця між освітніми установами, владою та індустрією може сприяти розробці ефективних стратегій для подолання викликів і

забезпечення дієвого впровадження інновацій у навчальний процес (Морзе та ін. 2017: 189).

Висновки. Отже, впровадження інформаційних технологій у навчання іноземних мов для фахівців-лінгвістів є необхідним та перспективним кроком для підготовки висококваліфікованих кадрів. З урахуванням переваг та вирішення викли-

ків, пов'язаних із цим процесом, можна забезпечити ефективний та сучасний підхід до навчання, що відповідає вимогам сучасного ринку праці та глобалізації. Такий підхід сприяє розвитку та вдосконаленню навичок мовного володіння, а також підвищенню конкурентоспроможності фахівців у глобальному освітньому та робочому середовищі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Впровадження інформаційних технологій в процес навчання англійської мови. URL: <http://interconf.fl.kpi.ua/uk/node/1210> (дата звернення: 12.01.2024).
2. Герасименко І.В. Переваги використання ІТ в навчальному процесі. *Welcome to – Digital Library NAES of Ukraine*. URL: https://lib.iitta.gov.ua/705732/7/1_Gerasimenko.pdf (дата звернення: 12.01.2024).
3. Інформаційні технології та інноваційні методики навчання. *DSPACE Home*. URL: https://dspace.vspu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/10988/Ivanchenko_Modern%20information%20technologies%20and%20innovation%20methodologies_2020_%20Is.%2066-96-103.pdf?sequence=1&isAllowed=y (дата звернення: 12.01.2024).
4. Морзе Н.В., Буйницька О.П. Підвищення рівня інформаційно-комунікаційної компетентності науково-педагогічних працівників–ключова вимога якості освітнього процесу. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2017. С. 189–200. URL: <https://journal.iitta.gov.ua/itlt/article/view> (дата звернення: 02.02.2024).
5. Гарбич-Мошора О. Переваги та недоліки використання інформаційних технологій в навчальному процесі. *Молодь і ринок*. 2013. № 12. С. 67–70.
6. Гарбич-Мошора О. Загальні засади використання інформаційних технологій в навчальному процесі. *Розвиток наукових досліджень, 2010: Матеріали 6 міжнародної науково-практичної конференції, м. Полтава, 22–24 листопада 2010 р.* Полтава: Вид-во ІнтерГрафіка, 2010. Т. 9. С. 12–14.
7. Осадчий В.В. Сучасні реалії і тенденції розвитку інформаційно-комунікаційних технологій в освіті. URL: <https://www.researchgate.net/publication/31177399>. (дата звернення: 14.02.2024).
8. Середа І. В., Савінова Н. В., Стельмах Н. В. Рівні сформованості інформаційно-комунікаційної компетентності педагогів закладів загальної середньої освіти. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2019. С. 56–70. URL: <https://scholar.google.com.ua/citations> (дата звернення: 15.02.2024).

REFERENCES

1. Vprovadzhennia informatsiinykh tekhnolohii u protses navchannia anhliis'koi movy. [Implementation of information technologies in the process of learning English]. URL: <http://interconf.fl.kpi.ua/uk/node/1210> (12.01.2024). [in Ukrainian].
2. Herasymenko I.V. Perevahy vykorystannia IT v navchal'nomu protsesi. [Advantages of using IT in the educational process]. Laskavo prosymo do – Elektronnoii biblioteki NAN Ukraïny. – *Welcome to - Digital Library NAES of Ukraine*. URL: https://lib.iitta.gov.ua/705732/7/1_Gerasimenko.pdf (12.01.2024). [in Ukrainian].
3. Informatsiini tekhnolohiii ta innovatsiini metodyky navchannia. [Information technologies and innovative teaching methods]. DSPACE Home. URL: https://dspace.vspu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/10988/Ivanchenko_Modern%20information%20technologies%20and%20innovation%20methodologies_2020_%20Is.%2066-96-103.pdf?sequence=1&isAllowed=y (12.01.2024). [in Ukrainian].
4. Morze N.V., Buynyts'ka O.P. (2017). Pidvyshchennia rivnia informatsiino-komunikatsiinoii kompetentnosti naukovopedahohichnykh pratsivnykiv–kliuchova vymoha yakosti osvith'oho protsesu. Informatsiini tekhnolohiii i zasoby navchannia. [Increasing the level of information and communication competence of scientific and pedagogical workers is a key requirement for the quality of the educational process. Information technologies and teaching aids]. 189–200. URL: <https://journal.iitta.gov.ua/itlt/article/view> (data zvernennia: 02.02.2024). [in Ukrainian].
5. Harbych-Moshora O. (2013). Perevahy ta nedoliky vykorystannia informatsiinykh tekhnolohii u navchal'nomu protsesi [Advantages and disadvantages of using information technologies in the educational process]. *Molod' i rynek*. 12. 67–70. [in Ukrainian].
6. Harbych-Moshora O. (2010). Zahal'ni zasady vykorystannia informatsiinykh tekhnolohii u navchal'nomu protsesi. [General principles of using information technologies in the educational process]. *Rozvytok naukovykh doslidzhen', 2010: Materialy 6 mizhnarodnoii naukovo-praktychnoi konferentsii, m. Poltava, 22–24 lystopada 2010 r.* Poltava: Vyd-vo InterHrafika, T. 9. 12 – 14. [in Ukrainian].
7. Osadchyy V.V. (2015). Suchasni realii i tendentsii rozvytku informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii v osviti [Modern realities and trends in the development of information and communication technologies in education]. URL: <https://www.researchgate.net/publication/31177399>. (14.02.2024). [in Ukrainian].
8. Sereda I.V., Savinova N.V., Stel'makh N.V. (2019). Rivni sformovanosti informatsiino-komunikatsiinoii kompetentnosti pedahohiv zakladiv zahal'noi seredn'oi osvity. Informatsiini tekhnolohiii i zasoby navchannia. [Levels of formation of information and communication competence of teachers of general secondary education institutions. Information technologies and teaching aids]. 56–70. URL: [in Ukrainian].